

GLASILO

Izdaja DO Avtotehna n. sol. o. Ljubljana, Titova 36. Ureja uredniški odbor, odgovorni urednik Živan Mirčić in glavni urednik Savo Žigon. Naslov uredništva Titova 36, telefon 317-044, int. 68. Tisk Tiskarna Ljubljana, v nakladi 900 izvodov. Časopis prejema člani kolektiva, študenti in upokojeanci brezplačno. Časopis izhaja enkrat mesečno. — Oproščeno prometnega davka po sklepu 421-1/72.

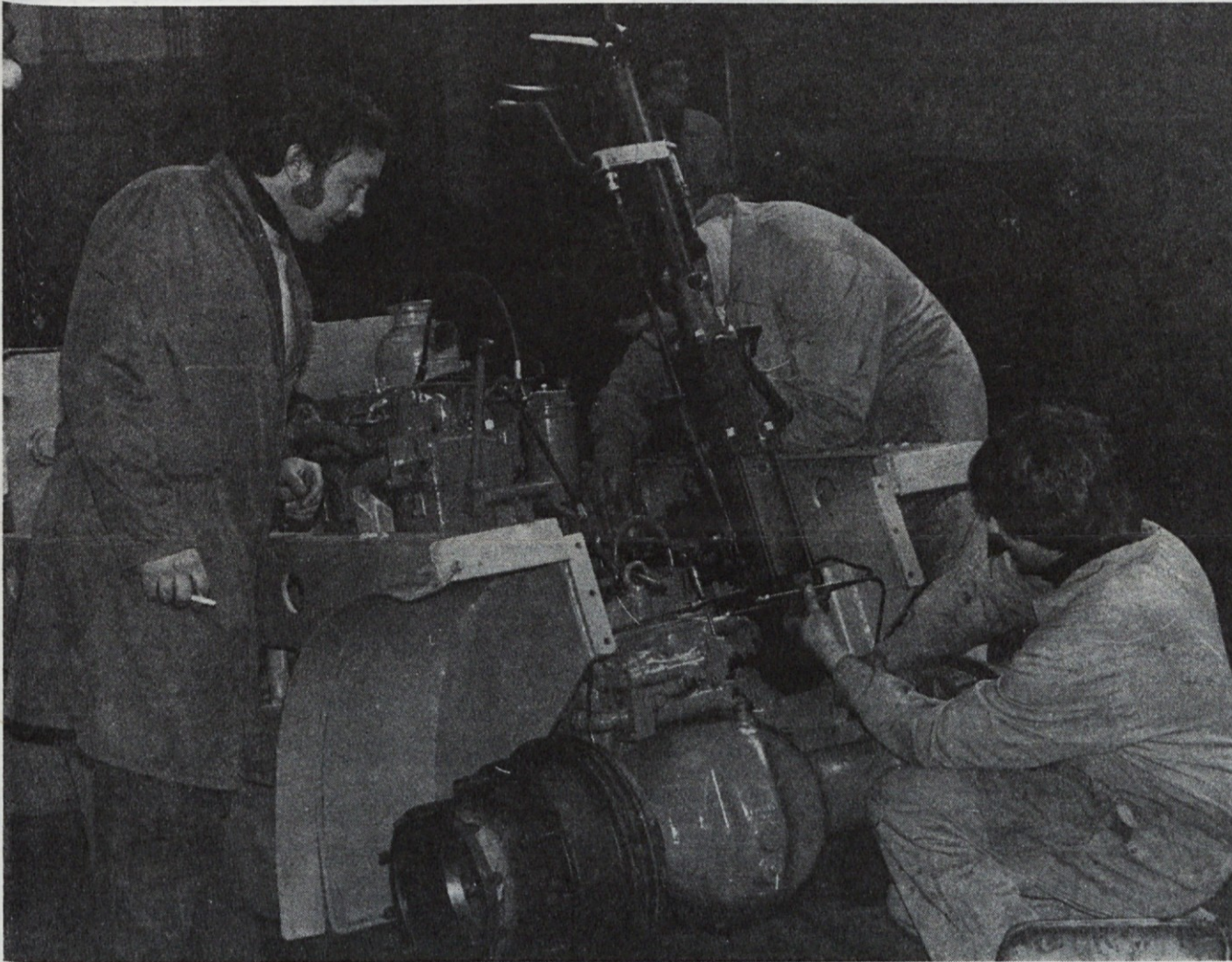
avtotehna

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE AVTOTEHNA, n. sol. o. LJUBLJANA

LETO IV

Redna izdaja

Št. 5. Maj 1978

ne sme biti zadovoljen sam s seboj, marveč mora ves čas, dokler živi, dajati družbi največ, kar zmore.« Prispevati družbi, kolikor je največ mogoče pri doseganju produktivnosti dela, pri realizaciji dogovorov in nalog, pa narekuje predvsem, da povsod in tudi v našem kolektivu bijemo boj in to pravi boj, ki bo prinesel uspehe.

Večjo produktivnost bomo ustvarjali predvsem z boljšo organizacijo dela. Realizacijo dogovorov in nalog pa z doslednostjo in resničnim vsestranskim obveščanjem. O tem ni dvomov, vsaj ne bi jih smelo biti. Gre za samoupravno in učinkovito organizacijo dela, v kateri se bodo popolnoma uveljavili znanje in inicijativnosti ter energija vsakega posameznika. Bogate izkušnje so nas izučile, da je produktivnost najtesneje povezana z dohodkom, posebno z osebnimi dohodki. Toda zakon, ki ga izvajamo, ne dopušča omahovanja in čakanja — vsakemu po delu. Dvome je še sedaj najpogosteje slišati v obliki vprašanja, ali je mogoče res prav vsako nalogo, prav vsako delo oceniti in ovrednotiti? Odgovor je včasih preprostejši, kot se misli. Že v petdesetih letih, ko je bilo to, kar zdaj delamo, videti kot daljna vizija, je Boris Kidrič dejal: »Če se ne ve natančno, kaj kdo dela, potem za takšnega ni mesta v delu.« To revolucionarno dejanje lahko uresničijo samo organizirane revolucionarne sile v naši družbi pod vodstvom Zveze komunistov Jugoslavije.

Praznik dela je ena izmed spodbud za odločnejše sodelovanje v tej smeri.

Ur.

OB PRAZNIKU DELA

Danes je v nas le še lep spomin na tista prvomajska praznovanja, ko smo z nageljni v gumbnicah prešteli kilometre in tovarne, nakopane tone rude, posejane in požete hektare. Je pa neka podobnost s tistimi udarniški-mi časi. Podobnost v tem, da tudi danes preštujemo, da tudi danes želimo veliko doseči, oziroma, da dejansko veliko dosegamo in smo upravičeno ponosni. Če smo rekli podobnost, potem za tem stojijo razlike in te tudi so. Danes imamo možnosti in moč, da se ustavimo in vprašamo: kako ustvarjamo in kako to, kar ustvarjamo, delimo, pa naj bodo materialne ali duhovne dobrine. Kako nas te, z našo roko in upom ustvarjene dobrine zblizujejo, osvobajajo vsakega posamič

in povezujejo vse skupaj v revolucionarnih vizijah?

Od sprejetja Zakona o združenem delu do današnjega

ga praznika je minilo leto in pol in še vedno smo sredi dela za celovito uresničitev tega zakona. V tem delu, v

tem boju pa so večja produktivnost dela, oblikovanje in uporaba meril za delitev po delu še vedno prve naloge, ki jih ne moremo obiti ali odložiti za jutri.

Tovariš Tito je ob neki priliki dejal: »Človek ne živi samo zato, da bi jedel. Nikoli

VSEM BRALCEM IN SODELAVCEM
SAMOUPRAVLJALCEM
UPOKOJENCEM
MLADINI
PLANINCEM
ŠPORTNIKOM
IN VSEM OSTALIM

čestitamo
1. maj

SVIM ČITAOCIMA I SARADNICIMA
SAMOUPRAVLJAČIMA
PENZIJONERIMA
OMLADINI
PLANINARIMA
SPORTAŠIMA
I SVIM OSTALIMA

MED KONGRESI ZK

Pravica do obveščeniosti je ena temeljnih človekovih pravic, vsaj pri nas. Žal pa se pomembnosti te pravice (in dolžnosti, seveda) največkrat premalo zavedamo, čeprav se v vsakdanjem življenju kar naprej sprašujemo: Zakaj pa tega ni nihče povedal? Če bi to vedeli...

Kot noč in dan različna glasila

Cenjeni bralci! Ta članek, ki ga danes objavljamo, smo v celoti prevzeli iz znane revije »JANA«. Seveda smo ponatis izvršili z dovoljenjem uredništva omenjene revije in to brezplačno, za kar se jim iskreno zahvaljujemo. Članek je zagledal luč sveta v Jani z dne 1. 3. 1978 izpod peresa Sonje Grizila, pod istim naslovom. Verjetno se sprašujete, zakaj je do ponatisa sploh prišlo. Odgovor je kratek in dognan. Precejšen del omenjenega članka obravnava pomen, problem vsebine, način urejanja in pripravljajna internega časopisa, o čemer smo v našem časopisu že pisali (govorili tudi na nekaj sestankih) in opominjali, da na primer nič ne pišemo o programih dela, o tem, zakaj tak in ne drugačen plan, o delu in življenju v TOZD, o mnenjskih informacijah itd. Pisali smo tudi o tem, da je naš časopis (razen nekaterih stalnih rubrik), časopis glavnega urednika in podobno. Še malo prisotno dilemo v uredništvu, ali kakšen članek objavljamo ali ne, je odstranila ugotovitev, navedena v članku, in sicer: »Časi, ko je Vodnik spravljal skupaj sam ves časopis, pa so minili« — pa še res je tako.

UREDNIŠTVO

Različne vrste informacij imamo, pa tudi mnogo poti, po katerih pridemo do njih. Brez drobnih opraviljanj bi najbrž lahko mirno preživeli. Brez škode lahko pogrešamo novico o najnovjšem ljubimcu kakšne filmske zvezde. Pomankljiva obveščeniost o dogajanju na različnih področjih družbenega življenja pa ima za nas hujše posledice: prihajamo do napačnih mnenj in stališč (ali pa jih sploh nimamo), z dolgočasno dvigamo roke, pa čeprav ne vemo, za kaj glasujemo, tiho smo takrat, ko bi morali biti najbolj glasni, delamo napačno v svetem prepričanju, da je to najbolj prav — skratka, odrinjeni smo na rob dogajanja in kar je najhujše, se tega največkrat sploh ne zavedamo ali pa zamahnemo z roko in si rečemo: »Bodo že drugi odločili namesto mene...«

KOLIČINA ŠE NI KAKOVOST

Med najpomembnejša področja obveščanja sodi obveščanje v združenem delu, kjer delavec najbolj neposredno samoupravlja, zato pa tudi mora biti seznanjen z vsem, kar lahko vpliva na njegovo delo in odločitve. Načinov obveščanja je veliko, med najpomembnejše in najbolj popularne gotovo sodijo tovarniška glasila (glasila v DO op. ur.), na katerega smo, vsaj po številu lahko upravičeno ponosni. Petsto (500) glasil imamo, ki izhajajo v nakladi 800.000 izvodov (ena številka), vsaka večja organizacija združenega dela ali, točneje rečeno, vsaka druga v naši republiki ima svoj časopis. Ti suhi in skopi podatki pa nas kljub mogočnosti ne smejo pretirano veseliti, češ saj je z obveščanjem v združenem delu vse v najlepšem redu.

Pomislimo najprej na tisto polovico organizacij združenega dela, ki glasil nimajo; ugotovljeno je namreč, da ni praviloma nobene informativne službe, ki bi se organizi-

rano ukvarjala z obveščanjem. Ostanje torej oglasne deske (če sploh so), strokovni papirji za seje (ki jih le redki preberejo in razumejo), sestanki in zbori delavcev, ki jih pa spet ni mogoče sklicevati ob vsakem pomembnejšem dogodku. Seveda vseh delovnih organizacij brez glasil ne gre metati v isti koš: ponekod je informiranje na ničli, drugod pa je na prav zavirljivi ravni, odvisno pač od tega, koliko so delavci, ki informacije imajo, pripravljani le-te tudi posredovati in koliko vztrajno samoupravni organi in družbenopolitične organizacije od njih zahtevajo. Če informativne službe ni, ne moremo trditi, da je obveščeniost v kolektivu že zagotovo dobra, če glasilo in informativno službo ima. Praviloma so informativne službe kadrovsko slabo zasedene, »informatorji« pa se običajno

ukvarjajo še z drugimi posli. Nerazumevanje in finančne težave in še veliko drugih razlogov povzročajo, da se glasila med seboj razlikujejo kot noč in dan: ena so na zavirljivi ravni, druga si komajda zaslužijo svoje ime, vmes pa je veliko povprečnih, ki bi z nekaj več domiselnosti in truda lahko dosegla svoj namen.

KDO NAJ PIŠE

Jasno je, da glasila niso edini in zmeraj najboljši način obveščanja v združenem delu, je pa res, da dajejo velike izrazne možnosti in da jih delavci radi bero. Uredniki in novinarji imajo z zbiranjem gradiva vrsto težav; ne samo, da bi morali prispevke pripraviti za objavo, ampak naj bi jih v celoti tudi sami napisali. Časi, ko je Vodnik spravljal skupaj sam ves časopis, pa so minili. Za pestro in ustrezno obveščanje so potrebni tudi ustrezni sodelavci, veliko sodelavcev.

Vzemimo primer: Glasilo »Skozi TAM« izhaja enkrat na teden v 12.500 izvodih. V 25. letih obstoja se je v njem oglasilo le 200 delavcev...

Žalostno je pogledati glasilo, kjer so objavljeni periodični obračuni, poročila o sindikalnem izletu, uspehi tovarniških športnikov, križanka in humor, ni pa nobene prave mnenjske informacije, ki bi delavcu samoupravljalcu odkrito in pošteno pojasnjevala posamezna dogajanja in mu pomagala do jasnejših predstav, po katerih bo potem odločal. Premalokrat je v glasilih zajeto mnenje najširšega kroga članov kolektiva. Urednik in novinar, kar je največkrat tudi vsa informativna služba, poleg drugih obveznosti res ne zmoreta »napraviti« takšnega glasila, ki bi delovnim ljudem ustrezalo.

Toda nosilci obveščanja v združenem delu se največkrat izgovarjajo, da nimajo časa za pisanje, da ne znajo preprosto povedati zapletenih zadev, da to ni njihova naloga... Ali res? Kaj pa delovni ljudje, delegati, samoupravljalci? Ali res nimajo kaj povedati ali pa jih ne znamo spodbuditi?

PROČ OD VROČIH TEM

Ni se samo enkrat zgodilo, da so delavci o zdrakah v svojem kolektivu zvedeli šele iz dnevnega časopisa, radia in televizije. Po njihovih notranjih informacijskih poteh se ni pretakalo nič takega, kar bi dalo slutiti, da je nekaj hudo narobe. Krivdo je seveda najlaže zvaliti na urednika glasila, ki se je v strahu za svoj položaj podrepniško potuhnil in še naprej objavljaval prispevke o sijajnih uspehih kolektiva in njegovih vodil. (Pri nas še to zadnje ne. Op. ur.) Že mogoče, da je to v posameznih primerih res, največkrat pa gre za zapiranje informacij, včasih namenoma, včasih iz malomarnosti, kar pa seveda ni nikakršno opravičilo.

Važnejši predpisi

od 1. 2. do 10. 3. 1978

1. Zakon o dopolnitvi zakona o pogojih in postopku za sanacijo. (Ur. I. SFRJ, št. 5/78).

2. Uredba o dolgoročni proizvodni kooperaciji med OZD in tujini osebami. (Ur. I. SFRJ, št. 8/78).

3. Odlok o kazalcih za izkazovanje rezultatov dela delavcev in poslovanja TOZD. (Ur. I. SFRJ, št. 8/78).

4. Odlok o tem kaj se šteje po prvem odstavku 8. člena Zakona o prometu blaga in storitev s tujino za trajnejše opravljanje ZT prometa večjega obsega. (Ur. I. SFRJ, št. 8/78).

5. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o uporabi davčnih stopenj ter o načinu evidence, obračunavanju in plačevanju davka od prometa proizvodov in storitev. (Ur. I. SFRJ, št. 8/78).

6. Odlok o notnih merilih in postopku za sklepanje s. sp. v TOZD iz 141. čl. Zakona o deviznem poslovanju za pravico zadolženja v tujini. (Ur. I. SFRJ, št. 9/78).

Žal samoupravni organi in družbenopolitične organizacije o obveščanju bolj malo (ali pa sploh ne) razpravljajo, pa naj ima kolektivno glasilo ali ne. Premalokrat se vprašajo, kdo je odgovoren za pravočasno obveščanje in od koga je odvisno, kolikšna je samostojna informativna služba, če jo imajo. Jasno je, kakšno bo glasilo, če je pod strogo kontrolo vodilnih delavcev. In jasno je, da bodo člani kolektiva poročali le o izletih in športu, če se bojiijo povedati svoje mnenje, ker jih bo le-to prej ali slej pripeljalo na cesto. Takšne primere imamo, precej je znanih in še več najbrž neznanih, dejstvo pa je, da takšnega obveščanja ne potrebujemo, še več, pošteno nam škodi.

Ne gre, da bi se opajali s številom tovarniških glasil, biltenov, ciklostiranih tedenskih informacij pa informativnih skupin, sej in sestankov ter drugih oblik obveščanja, ki lahko le skupaj, s smotno delitvijo dela dajo samoupravljalcu dobro in celovito informacijo. Popolnega obveščanja ni, je le boljše in slabše. Zdajje, pred volitvami in partijskimi kongresi (ker članek ponatiskujemo, si dovoljujemo pripomniti, da so volitve in kongres ZKS kolegarsko za nami, vsebinsko in delovno pa ne. Op. ur.) še posebej temeljito pretresamo najbolj občutljive probleme in načrtujemo, kako jih bomo v prihodnje reševali. Tudi pravočasno in objektivno obveščanje je pod drobnogledom, del tega pa je tudi obveščanje v združenem delu. Seveda pa ne bo nobenih trajnejših učinkov, če se bodo z obveščanjem v delovnih organizacijah ukvarjale le ustrezne republiške, regionalne in občinske komisije, pa seveda delavci v informativnih službah, tisto, čemur pravimo združenno delo, pa bo bolj ali manj tiho.

Direktor gosp. rač. sektorja:
ANTON PLEVČAK, dipl. oec.

Stanovanja, stanovanja...

Da bi lahko v letu 1978 ter v naslednjem srednjeročnem obdobju čim boljše reševali stanovanjsko problematiko, je bilo potrebno v prvi vrsti pregledati, kako smo to delali v preteklih letih. Poseben poudarek je bil na letih 1976 in 1977, saj le za to obdobje razpolagamo s kompletnim gradivom.

Na nivoju DO Avtotehna je delovala komisija za podelitev stanovanjskih kreditov, ki je skušala rešiti čim več stanovanjskih problemov predvsem s kreditiranjem nakupa stanovanj ter gradnje individualnih hiš. Področje družbenih stanovanj je bilo zanemarjeno, saj bi visoke cene stanovanj omogočile le kakšne štiri rešene stanovanjske probleme letno, s kreditiranjem posameznikov pa se je število rešenih problemov povzpelo na okrog 30 letno. Seveda je treba poudariti, da je zaradi kvantitete trpela kvaliteta. Analiza je namreč pokazala, da je na primer v letu 1977 bilo 11 od skupno 33 prosilcev, ki so prejeli kredite drugič ali tretjič. Kako se na tak način zavleče nakup stanovanja ali gradnja hiše, je povsem jasno.

Praksa je bila enostavna: zaprosi za 20 starih milijonov, pa boš dobil letos 5 milijonov, prihodnje leto še 2 milijona itd. Ob koncu mandatne dobe so se člani komisije za podelitev stanovanjskih kreditov uspeli že dodobra seznaniti s prosilci...!

Gledano s katerekoli strani je bila komisija ves čas

svojega delovanja v nezavidljivem položaju. Samoupravni sporazum o oblikovanju in uporabi sredstev skupne porabe in o oddajanju stanovanj delavcem v uporabo je sicer določal nekaj kriterijev za pridobitev pravice do kredita, ker pa je manjkal tisti del, ki bi kriterije razgradil v točkovni sistem za izdelavo prioritete liste, je bilo vse ali skoraj vse prepuščeno več ali manj objektivni presoji članov komisije. Priznati pa je treba, da je to nevhvaležno delo bilo opravljeno kljub pomankljivim merilom vestno in pošteno.

Po reorganizaciji Avtotehne 1. 1. 1978, med drugim tudi sporazum o oblikovanju in uporabi sredstev skupne porabe in o oddajanju stanovanj delavcem v uporabo ni več ustrezal, potreba po popolnejših kriterijih in novih možnostih za reševanje stanovanjskih potreb delavcev pa je narekovala izdelavo novega sporazuma.

Nov samoupravni sporazum o reševanju stanovanjske problematike delavcev Avtotehne določa, da delavci TOZD in DSSS po načelu vzajemnosti in solidarnosti združujejo na ravni delovne organizacije sredstva za izboljšanje stanovanjskih razmer in s tem ustvarjajo možnosti, da si zagotovijo primerne stanovanje, v katerem je njim in članom njihove družine omogočeno zdravo, varno in kulturno življenje. Vsi delavci imajo pravico do pomoči, ki jo nudi delovna organizacija pri reševanju sta-

novanjskih problemov, po enotnih kriterijih, ki so zasnovani na obvezni in diferencirani lastni udeležbi delavcev pri reševanju lastnih stanovanjskih potreb, ob upoštevanju socialnega, ekonomskega položaja delavca, na dajanju pomoči pri reševanju stanovanjskih problemov posameznim delavcem v okviru dogovorjenega stanovanjskega standarda ter upoštevaje možnosti in potrebe delovne organizacije.

Možni načini stanovanjskih vprašanj obsegajo dodeljevanje dolgoročnih, dodeljevanje kratkoročnih stanovanjskih posojil, oddajo stanovanjskih enot za določen čas oz. oddajo stanovanjskih enot za nedoločen čas, z lastno udeležbo v obliki posojila delovni organizaciji Avtotehna pri vselitvi. Vse to pa ob sodelovanju poslovnih bank in samoupravnih stanovanjskih skupnosti bistveno poveča možnosti reševanja stanovanjskih problemov.

Nov sporazum torej uvaja nekaj novosti in s tem več možnosti posamezniku, da si uredi primeren stanovanjski prostor. Delo samoupravnih organov na tem občutljivem področju bo odgovorno in včasih zelo težko, toda z upoštevanjem kriterijev, ki jih nudi sporazum ter ob poštenem sodelovanju prosilcev na eni strani ter samoupravnih organov in strokovnih služb na drugi, se nam skupni cilj ne bi smel izmakniti.

(ni lektorirano)
META FRIŠKOVIČ

Delavci, planinci, športniki, mladinci AVTOTEHNE

13. maja VSI na pohod ob žici
okupirane Ljubljane

Detajl s pohoda leta 1976

POZOR — POZOR!

Prvi torek v maju je praznik, zato smo se dogovorili, da bo sestanek upokojenih in aktivnih delavcev Avtotehne v torek, 9. maja ob 17. uri (beri ob 5. uri popoldne) v Prešernovi sobi restavracije SLAVIJA.

Marjana

Danes objavljamo O SAMOUPRAVNI DELAVSKI KONTROLI

Ustava SFRJ je dala delavskemu razredu in vsem delovnim ljudem pomembne nove instrumente za uresničevanje pravic in izpolnjevanje dolžnosti samoupravljanja. Na tej podlagi so bili že izdelani posebni zakoni. Med tem sta vsekakor najpomembnejša zakon o družbenem pravobranilcu samoupravljanja in zakon o sodiščih združenega dela. Zakon o združenem delu upošteva in posebej razčlenjuje sistem samoupravne delavske kontrole v samoupravnih organizacijah.

Postavljeno je načelo, da imajo delavci »pravico in dolžnost izvajati samoupravno delavsko kontrolo neposredno, prek organov samoupravljanja in prek posebnega organa samoupravne delavske kontrole«.

Neposredno uresničevanje samoupravne delavske kontrole pomeni, da ima vsak delavec pravico, da se obrne na delavski svet, poslovodni organ in delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi z zahtevo, da mu omogočijo pregled nad njegovim delom, in sicer na način, določen v samoupravnem splošnem aktu. To mu morajo omogočiti in v mejah svojega področja odgovoriti

na mnenja in predloge delavca.

Pridi do njih, če moreš! — govori tisti, ki dvomijo o ustvarjalni pobudi in odgovornosti delavca in ki menijo, da se delavsko samoupravljanje omejuje samo na institucije samoupravljanja in poslovanja. Drugi pa pravijo: — kako pa naj delavski svet vodi politiko, če se bo moral ukvarjati z vsakim posamičnim mnenjem.

Stvar je prav v tem, da je samoupravljanje neodtujljiva pravica vsakega delavca. Pravica pa vsebuje tudi odgovornost spričo dejstva, da delavec ne deluje kot nemočna izolirana enota, marveč kot združeni delavec z vzajemnimi obveznostmi in odgovornostmi do drugih delavcev in do vse družbene skupnosti.

V zvezi s tem določa zakon, da lahko pove delavec svoje mnenje, predloge in zahteve na zboru delavcev, na seji delavskega sveta ali v drugih oblikah odločanja oziroma pri opravljanju samoupravne delavske kontrole v TOZD in DO. Odgovor pa mora dobiti na način, kot to določa ta samoupravni splošni akt in statut.

Potemtakem ne gre za nekakšno »stalno vznemirjanje organov samoupravljanja in

poslovanja«, niti ne more biti delavsko samoupravljanje fevd kogarkoli. **Pravice in dolžnosti ter vzajemne odgovornosti delavcev in organov samoupravljanja morajo biti natančno opredeljene.**

V zakonu je točno rečeno, da mora delavski svet zagotoviti vsakemu delavcu v DO, da dobi pregled nad listinami in spisi ter poročili, da se lahko seznanjajo z materialno finančnim stanjem TOZD ali DO in z njenim poslovanjem. Za ta namen mora poslovodni organ omogočiti delavcem pregled nad listinami, spisi in poročili, razen če nimajo ti narave poslovne ali druge tajnosti. Kaj pa je to tajnost, določa zakon ali drug akt na podlagi zakona. Drugače povedano, nihče ne more svojevoljno razglušati za skrivnost podatkov, ki to niso, in tako skrivati dejstvo pred delavci. Še več, sklepi, odločitve in stališča, ki imajo pomen za uresničevanje samoupravne delavske kontrole, morajo biti objavljeni v obliki odlomkov iz zapisnikov ali na drug primeren način najpozneje sedem dni po seji, na kateri so bili sprejeti.

Zakon predvideva ustanovitev organov samoupravne delavske kontrole v vsaki TOZD in DSSS. Tako so dosledno izpeljana ustavna načela: da je pravica nadzorstva sestavni del pravice samoupravljanja, da organi SDK ne smejo biti pod va-

ruštvom nikogar, da morajo njihovi člani odgovarjati samo delavcem, ki jih izvolijo.

Naloge SDK so predvsem: uresničevanje samoupravnih pravic in razpolaganje s sredstvi v družbeni lastnini ter ukrepanje v primeru, če organi ali posamezniki kršijo samoupravne pravice, oziroma zlorabijo družbena sredstva. **Organ SDK nikakor ne prevzema funkcijo delavskega sveta.** Pa tudi delavski svet ni oproščen odgovornosti za kontrolo, čeprav je izvoljen poseben organ SDK. Delavski svet ostaja najpomembnejši organ upravljanja dela in poslovanja organizacije združenega dela. Pa tudi sam neposredno nadzira delo izvršnega in poslovnega organa ter strokovnih služb v DO.

Iz pozitivnih pa tudi negativnih izkušenj iz dela kontrolnih organov, ki so jih ustanovili delavski sveti, so delavci spoznali, da samoupravna družba potrebuje samostojne organe samoupravne delavske kontrole. Ti vedo, da ne gre za organ, ki je v konkretnem odnosu do delavskega sveta. Gre za nadaljnjo demokratizacijo samoupravljanja, za vgrajevanje še enega instrumenta v mehanizem samoupravljanja, ki naj učinkuje tako, da bo onemogočal birokracijo, da bo prispeval k temu, da bo samoupravljanje vse bolj lastnina delavcev in univer-

zalna oblika aktivne udeležbe v družbenih zadevah.

Da bi lahko ugotovili kršitve pravic samoupravljanja in družbene lastnine, **bi morali natančno opredeliti tudi osebno in drugo odgovornost vseh nosilcev družbenih pooblastil in odgovornosti.**

Zato bi morali poleg tega, da se zagotovi samostojnost in neodvisnost organov SDK, **tudi člane te institucije zavarovati pred množičnim nagajanjem.** Posebej pa je določeno, da delavca ni mogoče poklicati na odgovornost niti postaviti v neugoden položaj, če na zboru delavcev, na seji delavskega sveta ali v okviru drugih oblik odločanja oziroma pri opravljanju SDK (ali v internem časopisu) da pripombo ali predlog in pove mnenje ter zahteva dopolnilne podatke o delu in poslovanju TOZD ali DO. Če kdo to krši, **se šteje to za hujšo kršitev samoupravljalne funkcije in delovne obveznosti.** Enako se šteje za hudo kršitev, če onemogočimo delavcu pregled listin in poslovanja ali če člana oziroma SDK oviramo pri opravljanju funkcije.

V zvezi z delovnim področjem SDK je določeno, da ima ta v TOZD pravico nadzorstva nad vsemi oblikami združevanja, v katerih združujejo delavci svoje delo in sredstva.

KOM.

Praznovali smo 8. marec

Dne 7. marca je naša konferenca sindikata organizirala lepo prireditve v počastitev praznika dneva žena. Brez sramu lahko rečem, da je prireditve bila na višini, saj je v programu sodeloval naš najmlajši rod in znani dramski in operni umetniki.

Otroški pevski zbor in folklorna skupina o. š. dr. Jože Potrč iz Ljubljane sta izvedla prvi del prireditve. Pesem iz mladih grl je zazvenela kot glasba pomladi. Njihov spored je bil pester, nastop sam pa pristrčen in enkratni. Takoj na začetku je mala članica zbora vsem nam prisotnim ženam in materam izrekla pozdrav šole za praznik. Nato smo slišali pesmi in recitacije. Naj navedem nekatere: »Jaz pa pojdem na Gorenjsko«, »O ženi in njenem prostem času«, »O ljubezni do mamice«, »O cicibanu in čebelici«, itd. Višek tega dela nastopa je bila interpretacija solo flavte, zbora s harmoniko in plesne skupine. Skoraj eno uro je trajal njihov program.

V drugem delu programa smo uživale v opernih arijah, ki so jih izvajali naši priznani umetniki: Sonja Hočevnar, Ladko Korošec in Rajko Koritnik. Iz tega dela programa sta največji aplavz požela S. Hočevnarjeva in L. Korošec v duetu iz opere Don Pasquale, ter L. Korošec in R. Koritnik v duetu Janka in Kecalja iz opere Prodana nevesta.

Vse nastopajoče v tem drugem delu programa je na harmoniki spremljal Silvester Mihelčič, ki je solo točko »hitri prsti« moral ponoviti.

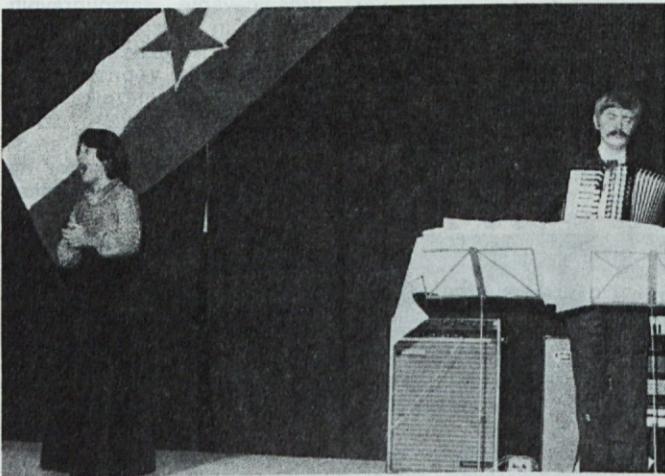
To vse skupaj je lepo povezovala in vodila dramska umetnica Alenka Svetelova, ki je tudi sama nastopila z izbranim programom. Posebno nas je pritegnilo njeno izvajanje monologa Emilije iz Shakespearove drame Otelu in narodne O dekliski ubogljivosti.

Kaj naj rečem na koncu k temu kratkemu poročilu. Po mojem samo eno, kot so to

pritrdirile vse moje sotovarišice iz DO: Zelo lepo! Samo enkrat na leto je to premalo.

Pa kljub temu, hvala prirediteljem!

KATI ŠUŠTARŠIČ

Socialna varnost

Vem, da vam naslov tega članka ne zvezi preveč prijetno, saj je v zadnjem času o tej temi zelo veliko govora in pisanja. Kot izvoljeni član SIS za socialno varstvo smatram za svojo dolžnost, da se prav v sedanjem trenutku, ko razpravljamo o izvajanju zakona o združenem delu, tudi pri nas malce zamislimo, kaj to predstavlja in kako socialna varnost izgleda.

Morda se boste še spomnili časov, ko je bilo lahko doseči, da so se kolektivni nezaželenega delavca odkrižali na najenostavnejši način, preprosto so ukinili delovno mesto, vsa ostala so bila zasedena in delavec se je znašel na cesti. Modernizacije, ki so prinašale sprostitve fizične delovne sile, so bile čestokrat velik problem, kajti delavci so se čutili ogrožene v svoji ustvarjeni eksistenci in niso podpirali takih vlaganj, čeprav so bila dejansko tudi njim v prid.

Zakon o združenem delu je povsem odpravil tako možnost; z normativnim predpisom je preciziral pravico vsakega zaposlenega delavca do socialne in materialne varnosti in obvezal vse samoupravne subjekte, da z združevanjem sredstev za osebne dohodke vzajemno zagotovijo materialno podlago za pomoč tistim TOZD, ki bi zašle v težave ali pa bi zaradi tehničnih ali tehnoloških izboljšav morale strokovno prekvalificirati delavce.

Na kratko! Nobenemu delavcu v TOZD in DSSS ne more prenehati delovno razmerje iz drugih razlogov kot z zakonom določenimi.

Ob vsaki investiciji in modernizaciji mora investitor predvideti možnost zaposlitve vseh delavcev v okviru TOZD ali DO ali zunaj nje. Vsaka organizacija mora predvideti možnost opravljanja delovnih nalog vsem zaposlenim, na takih delovnih nalogah, ki ustrezajo njihovi strokovnosti ali pridobljeni usposobljenosti v TOZD, DSSS ali DO. Če to ni mogoče, je kolektiv dolžan preskrbeti delo zunaj DO za tiste delavce, ki jih ne more razporediti na njim primerne naloge in opravila. Za čas, ko se mora delavec prekvalificirati ali do-

datno usposobiti, mu je zagotovljen normalen OD.

Poleg zagotovitve dela že zaposlenim delavcem prinaša zakon tudi jasno določilo, da je vsakemu delavcu iz dela zajamčen najmanj tolikšen OD, da mu zagotavlja materialno varnost. Višina zajamčenega OD je odvisna od splošne stopnje produktivnosti celotnega družbenega dela, splošnih pogojev okolja in posameznika, v katerem delavec zadovoljuje svoje osebne in skupne potrebe.

S tem člankom smo se na hitro seznanili, kaj za nas predstavlja socialna varnost in kako veliko pridobitev za naše delovne ljudi sta nam prinesla nova ustava in zakon o združenem delu.

To pomeni, da se v nobenem primeru ne more zgoditi, da bi delavci delali, a ne prejeli OD iz kakršnihkoli razlogov.

Delegat SIS za socialno varnost
IVAN KALČIČ

Naj nam avtor tega članka tovariš Kalčič ne zameri, da dodamo nekaj besed, s katerimi se želimo vključiti, ne v vsebino in poanto prispevka, temveč v dejstvo oglašanja in obveščanja. Drugače povedano — zelo vzpodbuden je tak pristop tovariša Kalčiča, ki so ga v TOZD — Servisi izvolili (9. III. 1978) za delegata v »SIS za socialno varnost«, da se je prvič oglašal kot delegat, na kratko povedal vsebino njegove dejavnosti kot delegata in drugič, kar je najbolj važno, da vas bo, cenjeni samoupravljanci, redno obveščal o delu in problematiki svoje SIS.

Tako! Smo pri jedru naše vključitve. Mislim namreč, da je to pravzaprav dolžnost ne samo tovariša Kalčiča, temveč vseh delegatov, ki smo jih 9. 3. volili in izvolili. Naše Glasilo je tisti medij informatike, prek katerega lahko, oziroma morajo vsi naši delegati kontaktirati s svojimi volilci.

Tovariši delegati — primer je tu, pričakujemo resnega posnemanja — zato predlagamo uvedbo nove rubrike: »Pol strani za delegate«.

UREDNIŠTVO

TOZD zastopstva — OE defektoskopija

Na VIII. mednarodnem sejmu varjenja v Zagrebu 16.—20. 1978

OE DEFEKTOSKOPIJA se bo tudi letos udeležila tradicionalne prireditve ZAGREBSKEGA VELESEJMA, MEDNARODNEGA SEJMA VARJENJA, 16. do 20. maja 1978, na katerem bodo, poleg zastopancev DEFEKTOSKOPIJE, razstajali znani svetovni proizvajalci opreme za preiskave brez porušitve.

Metode preiskav brez porušitve (v tehničnem svetu že uveljavljen izraz NDT-metode) dobivajo z leti čedalje značilnejše mesto v industriji in znanstvenih raziskovanjih in je proizvodnja aparatov in opreme po drugi svetovni vojni doživela v svetu pravi »boom«.

Veliko povpraševanje je čutili zadnja leta tudi na jugoslovanskem trgu, kar se je nedvomno odrazilo na naraščanju prometa OE DEFEKTOSKOPIJE.

Letošnja prireditev bo potekala v izredno spremenjenih pogojih zunanjetrgovinske menjave na sploh, posebej pa, kar se tiče mesta in vloge tipično zastopniških podjetij v jugoslovanskem merilu.

Zavedajoč se tega dejstva smo priprave, skupaj z našimi zastopanci in predstavniki, pripravili kar se da najbolje, kar izpričuje dejstvo, da bomo poslali več kot 400 vabil strankam defektoskopije. Nedvomno bi bil koristen obisk sejma tudi za tehnične sodelavce AVTOTEHNE, ker so naše tipične stranke proizvajalci avtoopreme, elektroindustrije in kovinskopredelovalne industrije naploh, znanstvene institucije, ladjedelnice, univerze, skratka stranke, s katerimi komercialno sodelujejo tudi druge organizacijske enote AVTOTEHNE.

Letos razstavljamo na ZAGREBSKEM VELESEJMU

Aleja Borisa Kidriča 2

41000 Zagreb

PAVILJON 8, razstavno mesto 3.

Zdaj pa vam predstavljamo naše zastopance:

ISOTOPEN-TECHNIK DR. SAURWEIN GmbH,
Haan, ZR Nemčija

— defektoskopi z radioaktivnim izvorom za Ir-192 in Co-60:

GAMMATI TI do 100 Ci, Ir-192

GAMMATI TK do 100 Ci, Co-60 oziroma do 100 Ci, Ir-192

GAMMATI R 10 in R 30

GAMMATI M 6 in M 18

Firma razstavlja letos:

— gamagrafski aparat tip GAMMATI TI-F;

— gamagrafski aparat tip GAMMATI R 30;

— gamagrafski aparat tip GAMMATI M 6 — »krt« (CRAWLER);

— gamagrafski aparat tip GAMMATI M 18/40

»krt« (CRAWLER);

— pogonsko avtomatiko z elektronsko komando;

— stativ s podstavkom;

— različne zaslonke.

INSTITUT DR. FOERSTER,
Reutlingen, ZR Nemčija

— aparati na principu magnetnih, induktivno-magnetnih in vrtinčastih tokov:

— skupina DEFECTOTEST (Defectomat, Defectovar, Defectotherm)

— skupina MAGNATEST (I, QS, VRH)

— ROTOMAT, CIRCOGRAF, ELASTOMAT, SIGMA-TEST, ISOMETER,

— MONIMETER za kontrolo kovinskih polproizvodov in proizvodov za merjenje mehanskih in magnetnih karakteristik, kompletne naprave s kontrolnimi aparati za metalurške in proizvodne linije.

Firma razstavlja letos:

— Ferritgehaltmeser 1.053 (aparat za merjenje % ferita);

— Magnetoscop F 1.067 (magnetna merjenja);

— Koerzimat 1.095 (merjenje koercivnosti);

— Magnetoscop H 1.580 (magnetna merjenja);

— Sigmatest T 2.067 (za različna posredna merjenja);

— Isometer 2.082 (merjenje debeline plasti);

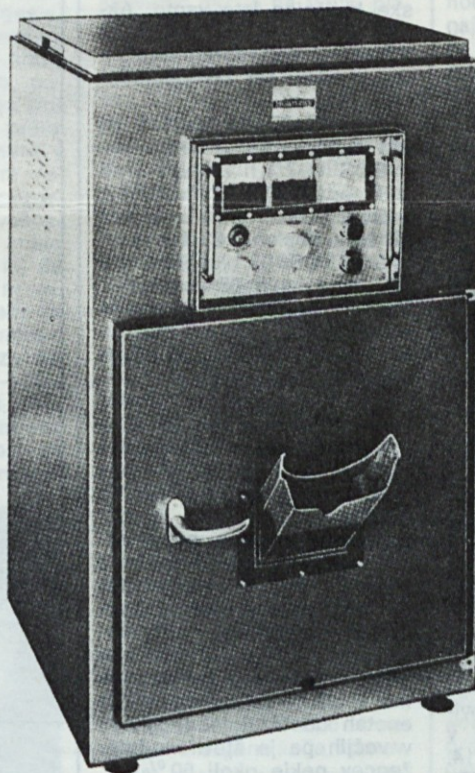
— Monimeter 2.094 (merjenje debeline plasti);

— Defectometer 2.164 (merjenje globine razpok);

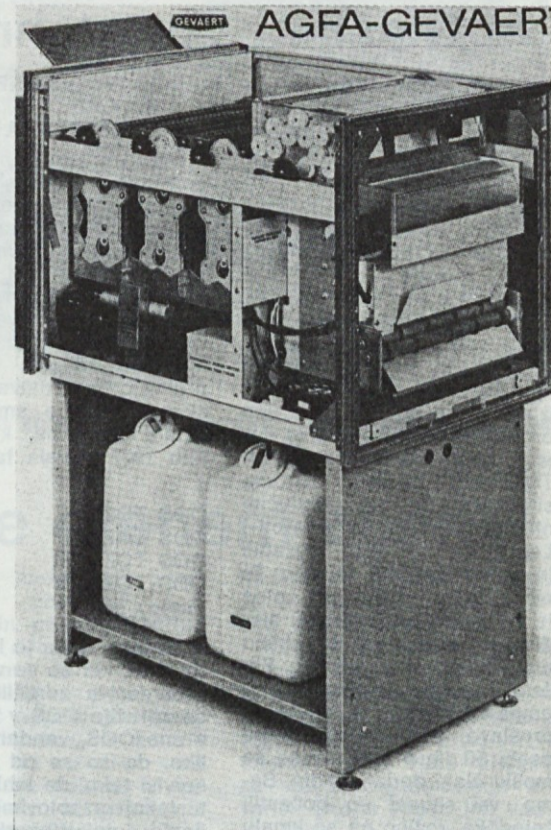
— Defectomat C 2.820 (ugotavljanje površinskih napak);

— Magnatest I 3.610 (sortirno-kontrolna naprava);

— Metallsuchgeraet METEX (detektor za odkrivanje kovinskih predmetov).

Rentgenska komora za radiofonijo in radioskopijo firme SCANRAY Kopenhagen

Avtomat za razvijanje rentgenskih filmov tip Pacorol Guardian Compact firme AGFA-GEVAERT N.V Belgija

WILHELM NOSBUESCH GmbH&Co,
KG, Düsseldorf, ZR Nemčija

— pomožna oprema in naprave za industrijsko radiografijo in radiografske laboratorije: črke, penetrametri, kasete, folije, negatoskopi, densitometri, naprave za razvijanje in sušenje filmov, aparati za dozimetrijo.

Firma razstavlja letos:

— namizne in stenske negatoskope (iluminatorji);

— densitometer PDA-81 v škatli;

— specialno opremo za zaznavanje filmov;

— magnetno držalo kasete;

— nemagnetno držalo kasete;

— plošče z različnimi znaki osvetlitve;

— držalno napravo za filme 10×48 cm;

— magnetna PVC-držala filmov 10×48 cm;

— kasete 10×48 cm;

— kompletno napravo za razvijanje filmov

WILNOS 225/5 automatic;

— žepne dozimetre;

— zvočni dozimeter AS 7 in AS 9 — tip GAM-

MASON;

— dozimeter X 50;

DIN-žične zaznavnike in ASME-penetratre;

— kovinske kasete 10×48 cm, svinčene folije,

— digitalni densitometer;

AGFA-GEVAERT N.V., Mortsels,
Belgija

— rentgenski filmi za industrijsko radiografijo STRUCTURIX D2, D4, D5, D7, D10 z ali brez folije, v formatih ali ROLLPAC, kemikalije za razvijanje filmov, avtomati za razvijanje filmov.

Firma razstavlja letos:

— avtomat za razvijanje rentgenskih filmov tipa PACOROL GUARDIAN COMPACT;

— IC-Processor (naprava za razvijanje rentgenskih posnetkov).

SCANARAY-SCANDINAVIAN Y-RAY A/S
Copenhagen, Danska

— industrijski rentgenski aparati, direktni in panoramski 100 kV—300 kV, 5 mA—10 mA;

— rentgenske komore za radioskopijo in radiografijo 140 kV/5 mA, 200 kV/6 mA, 250 kV/6 mA;

— »krti« 225 kV/5 mA za snemanja zvarov na cevovodih.

Firma razstavlja letos:

— rentgenske industrijske aparate tipa

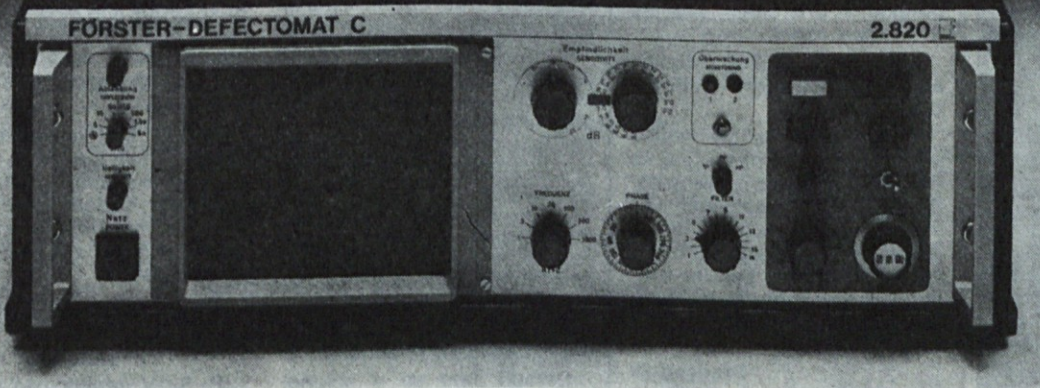
— DOA 140 s komandno enoto;

— DOP-200;

— DGA-300;

— PGA-300;

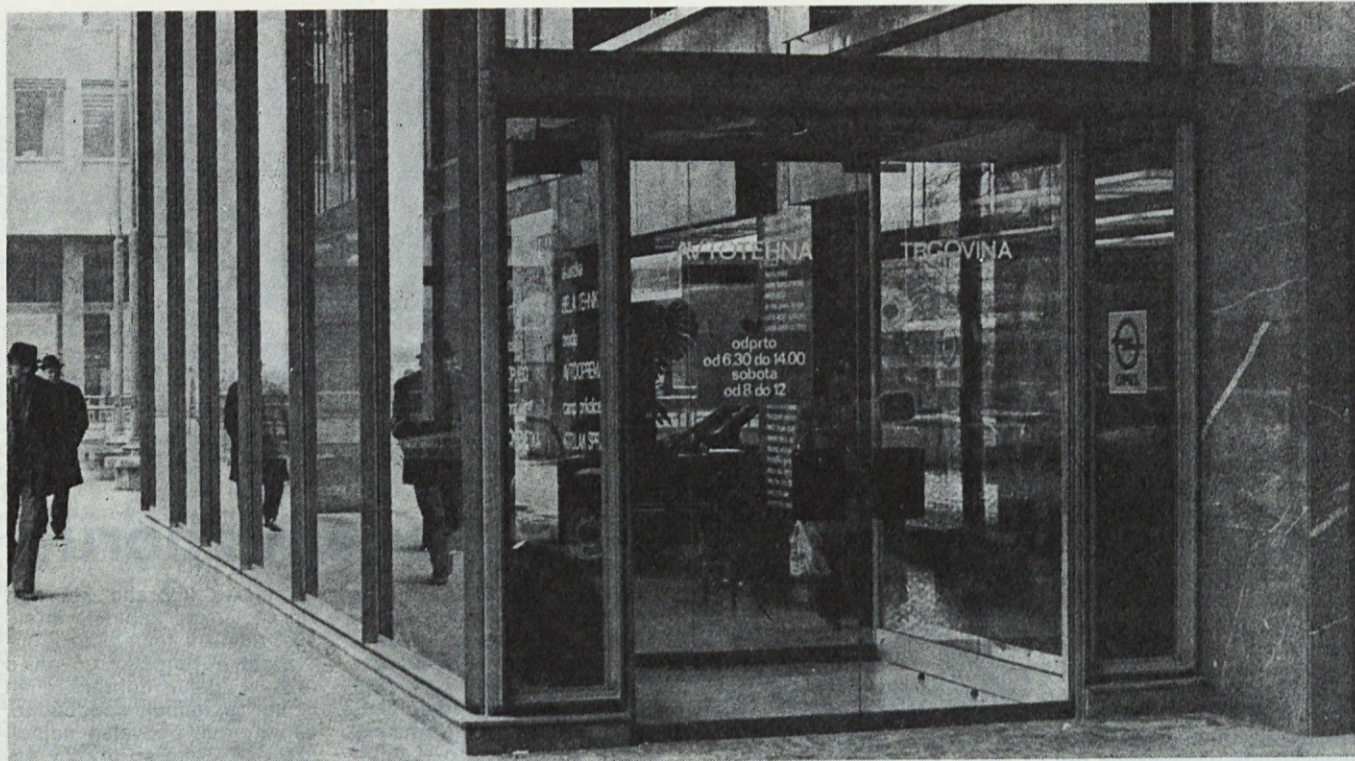
— Komandno enoto tipa AC-128.

Avtomatiziran aparat za brezporušitveno kontrolo »on-line« oziroma »off-line« v proizvodnih linijah firme INSTITUT Dr. FOERSTER

FOTO ODGOVOR. Verjetno se vsi spomnite »Uganke« iz št. 6/77, s katero smo opozorili odgovorne, da bi nad vrati naše blagovnice moral stati viden naslov: »Trgovina Avtotehna«. Danes objavljamo novo sliko, posneto iz istega zornega kota, s katere je razvidno, da smo tak naslov dobili — kakršen je, je. Je pa!

* NA 9 CICERO

VINO

je že od pradavnine čislana pijača. Bojda je že Noe sadil trto in stiskal opojni sok iz grozdja. Kljub ogromnemu napredku človeštva pravo vino še vedno pridelujemo iz grozdja, ostalo pa iz kemikalij. Razlika med obema sortama je samo ta, da po pravem ne boli glava, po drugem pa. Žep pa po obeh. Imamo belo, rdečo in črno vino, zelenega pa še ne, kljub temu da alkoskop po vsakem pozeleni. Nekateri imajo vino tudi za hrano in zdravilo. Vinu v čast in slavo je polno ljudskih pesmic in zdravic, saj ga pijemo na veselje, na žalost in jezo, od sreče in iz obupa.

KOLENDARČEK — MAJ

1. 5. 1889 — razglašen 1. maj za mednarodni praznik dela.

7. 5. 1840 — rojen veliki glasbenik Peter Iljič Čajkovski.

9. 5. 1945 — enote 15. in 18. divizije ter 29. udarne divizije osvobodijo Ljubljano.

12., 5. 1884 — umrl češki skladatelj Bedrich Smetana.

16. 5. 1942 — italijansko vojaško sodišče v Ljubljani obsodi na smrt Toneta Tomšiča.

17. 5. 1869 — v Vižmarjih se zbere največji slovenski tabor.

20. 5. 1734 — rojen znameniti čebelar Anton Janša.

27. 5. 1926 — umrl slovenski pesnik Srečko Kosovel.

30. 5. 1265 — rojen v Firencah pesnik Dante Alighieri.

ZANIMIVOSTI

Največja razstava je bila svetovna razstava v New Yorku leta 1939. Na razstaviški prostor, ki je meril 492 hektarov, je prišlo 25 milijonov 817.265 obiskovalcev.

NAJVEČJO MREŽO AVTOCEST

v Evropi ima ZRN s 5.748 km konec leta 1975. Na drugem mestu je Italija s 4.500 km, sledi pa jim Francija s 1.600 km.

SLOVENSKI PREGOVOR: Zdrav človek ima veliko želja, bolni le eno.

		STARI OČE	PRI- PA- DNIK FI- LOZOF- SOLE ELEE	CVET- LICA SIMBOL GUSTO- STI	IGRAL- KA RINA	OSEB- ZAJ- MEK	PILO- TAD ORISE- V MEN FROSTER FRED ZGRADBA	VTAK- NITEV
							LUDOLF- OVO STE- VILO	
					UMET- NOST (LATIN.)	LOJZE KVAČIC SL. POLIT. DELAVEC (FRANC)		
								GREŠKI DIDAKT. PESNIK
OBRIZOŽI- TEV ALI POROČILO	SER- VIETA	OBRA- TLE- KARNE	OSEB- ZAJMEK	IME REVO- LUCIO- NARJA PIJADE	SODOB- NIK KELTOV	TOVAR- NA V KAMNI- KU	PRIZO- RISCE V CIR- KUSU	
CREN- KA SOL (PO MESTU EPSOM)							NEZM- ZNOST GOVORA	FILM. ZVE- ZDA ALIDA VALLI
ŠIROKO OKRO- TNO KRILLO (18. STOL.)								Ž. IME
PLASI- TEV LJUDI								PEVEC "KING" COLE SPIKE RICA CEDE
TUJE Z. IME			SKLAD HABA- TURJAN TRAC- NICA				JOŽE CIUHA KARAM- BOL	RDECA POLJ. CWE- TICA
ORIS				CANKAR IVAN	GLASKE NIZNAK ANTON TOMA- SIČ			OSEB- ZAJMEK JUGOSL LOTE- RIJA
INDU- STRIJ. MESTO V BOSNI						GOZD, ZIVAL Z ROGOVI		
UMET. SNOV ZA IZO- LACIJO						DELAV- KA V TKAL- NICI		